UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Iurisdictionum, Iudiciorum, & Criminum materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm CXXXVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96538

Visual Library

in conſil. 132. uolum. 1. & melius, & clarius hoc uo
luit ipſe Alexan. in conſil. 6. eodem libro, quòd abſo
lutè acquiratur uſus contrarius præſcriptus tempo-
re continuo decē annorum ad hoc, ut ſtatutum mo
ribus receptum nō dicatur, & Felin. in d. c. 1. de treu
ga, & pace, colum. antepenul. uerſic. conſidero ſe-
cūdo, fatetur hoc magis communiter teneri, quam
uis ipſe alter diſtinguēdo contrarium uelit: Præſcri-
ptio autē aliqua, ſeu contrarius uſus ſtatuti pſcriptus
ſpatio decē annorū nō reperitur probata, ſeu proba-
tus, qa, & ſi alicuius tēporis uſus cōtrarius ſit proba
tus, nō tamē cōtinuus decē annorum, ut requiritur,
ueluti ex proceſſu conſtat, ergo &c. ¶ Adde animad
uertendū eſſe, quòd moderni conductores circa exa
ctionem uectigalis promiſerunt, & cōuenerunt ſer-
uare nō ſolummodos, & pacta ſolita, & conſueta ab
alijs ſeruari, ſed etiam ſtatuta ipſius ciuitatis, ut con-
ſtat ex eorum inſtrumēto, habita relatione ad inſtru
menta conductionū, de quibus in eorum inſtrumen
to, ad quæ ſe referunt. Sed nulla alia ſtatuta ſunt, quę
loquātur de exactione gabellæ groſſæ, & uectigalis,
niſi illud, de quo ſupra, quod eſt generale, & uni-
cum, argumēto l. 1. cum ibi not. ff. de liber. & poſth.
ergo ſecundum illud exactio fieri debet, quia ſic ex-
preſsè cōuentum fuit, & ex eo quòd ſæpe inter datia
rios, & communitatem conuentum fuit ſuper con-
ductione datij gabellæ, quòd in exigēdo, & exercen
do uectigal gabellæ ſint ſeruāda ſtatuta, apparet ſta-
tutum prędictum ciuitatis Forliuij fuiſſe receptum,
& approbatum, ſic enim dicitur cōſtarę de receptio
ne, & approbatione ſtatuti, ad tradita per doctores
in proœ. decretaliū, & plenius in d. c. 1. de treuga, &
pace, ergo ſtatutū illud eſt omnino ſeruandū. Poſſet
etiā pluribus aliis modis reſponderi motiuis pdictis,
& ijs, quę dicit Aret. in d. cōſil. & Bal. in l. binos, circa
finē, C. de aduoca. diuerſo. iudi. ut colligi pōt ex ijs, q̄
ſupra plenè dixi, ad quæ me remitto, ne eadē ſæpius
repetātur. Vlterius nō inſiſto ſup reſpōſione multo-
rum, quę pro parte mercatorū allegata fuerunt, quo
niā illa iudicio meo parū ſtringunt, & uirtualiter ex
prædictis ſublata uidētur. Et cum res agatur corā ui
ro doctiſſimo, ipſe cętera, in quibus ad fauorē cōmu
nitatis, & datiariorum defeci, ſupplebit. Laus Deo.

SVMMAE.

1 *Princeps ſuo contractui ſtare tenetur, & ex illo non ſolum naturaliter, ſed etiam ciuiliter obligatur:*
Et quid de contractu ſui prædeceſſoris, num. 3. & 9.
2 *Ex pacto, & contractu quilibet de iure canonico obligatur naturaliter, & ciuiliter.*
4 *Princeps quomodo dicatur in principatu ſuccedere.*
Et an poteſtatem habeat obligandi ſuum ſucceſſorem.
5 *Princeps contractui etiam ſuo, & iurato non tenetur ſtare, quando eſſet damnoſus iuribus ipſius principatus, ac etiam ſubditis ſuis, num. 8.*
6 *Diſpoſitionem eſſe ab initio præiudicialem, uel poſtea effici talem parificantur quoad effectum, ut illi non ſit ſtandum.*
Et an id ſit uerum num. 17. & 18.
7 *Ad aquam, quæ noceat, arcendam quæ actio competat:*
Et quid ſi aquæ ducendæ ſeruitus eßet impoſita, num. 21.
8 *Contractus principis ualde ſubditis præiudicialis non ualet, & reuocari poteſt.*
9 *Ex principis contractu quando ſucceſſores in principatu, & ſubditi obligentur uſque ad num. 13. 15. & 19.*
10 *Principis contractus pro bono pacis, & concordiæ factus dicitur eſſe bonæ fidei, & in dubio dolum excludit.*
11 *In contractu bonæ fidei multa tacitè comprehenduntur, quæ ſub uerbis eſpreſſis non comprehenderentur. Secus eſt in contractu ſtricti iuris.*
21 *Feudali rei ſeruitutem imponi non poſſe, quomodo procedat, & numero 14.*
13 *Diſpoſitio hominis, & legis ſimul unita, eſt fortior, qua[...] plex hominis diſpoſitio.*
15 *Seruare contractus, qui dolo carent, eſt de iure diuino.*
16 *Principi etiam non licet recedere ab ijs, quæ ſunt de iure [...] no, nec ſuper illis diſpenſare, ſed ea uſque ad anim[...] ſanguinem conſeruare debet.*
17 *Læſio expoſtfacto ſuperueniens quæ reuocet, & qua non.*
18 *Et an princeps, uel eius ſucceßor ratione læſionis expoſtfa[...] peruenientis poſſit contractum, & conuenta reuoca[...]*
20 *Alueus fluminis, & curſus aquæ quando, & quomo[...] mutari, & quando non.*

EPITOME.

Principis contractū ligare ſucceſſore[...]
pretextu læſionis expoſtfacto ſuperuenientis[...]
di poſſe, hic probatur.

CONSILIVM CXXXVIII.

ETsi in hac cauſa pauca quidē ſup[...]
quæ non fuerint ab alijs excellētis[...]
uocatis conſiderata, tamē dicta ab[...]
probādo, aliqua breuiter ſubiūgā.[...]
poſito itaq;, ſed nō cōceſſo, uerum eſſe, quod[...]
uatione aquarum fluminis Rheni in Padum[...]
ſtia, & loca nuncupata la rotta di madonna[...]
prout ex forma contractus alias celebrati[...]
debebāt, magnū poſſet in futurū ciuitati Fe[...]
hominibus eiuſdē præiudiciū afferri, utrum[...]
ſufficiens cauſa recedendi à cōtractu trāſa[...]
ctæ inter olim Illuſtriſs. Ducem Alphonsū[...]
magnificā cōmunitatē Bononiæ ex alia, ui[...]
1 mo aſpectu id eſſe affirmādū, quia licet † pri[...]
ſua, uel prædeceſſoris lege non ligatur, l. pri[...]
aliis, ff. de legibus, teneatur ſtare ſuo contra[...]
ſolū ex obligatione naturali, cui princeps [...]
tradita per Cynum, & alios in l. digna uox, C[...]
bus, & per ſcrib. in c. 1. de probat. ſed etiam [...]
tione naturali, & ciuili, quæ apta eſt actionē[...]
cere, argumento l. licet, §. ea obligatio. ff. de p[...]
to. & habetur in §. 1. Inſtitu. de obliga. & per [...]
ex hoc iure, ff. de iuſti. & iure. quoniam nulli[...]
quòd in iis, quæ animam, & peccatum conc[...]
princeps dicitur canoni ſubeſſe. c. 1. & ibi om[...]
ego plenius comprobaui, extra de conſtitu[...]
cit Bald. in d. l. princeps, quòd princeps, q[...]
2 eſt ſub lege fori, eſt tamen ſub lege poli; ſed [...]
re canonico quilibet ex pacto, & contra[...]
gatur naturaliter, & ciuiliter, c. 1. & c. quali[...]
ibi not. per glo. communiter approbatam, [...]
pactis, c. quicunque ſuffragio, 12. quæſt. 2. c. [...]
q. 5. cum iis, quæ habentur per Bart. in d. l. [...]
& per glo. in d. §. 1. Inſtitu. de oblig. ac etiam [...]
alias de iure ciuili ex pacto ſolū diceretur o[...]
gatio naturalis, quæ actionē non produceba[...]
gentium, §. igitur nuda, ff. de pactis, quoniā a[...]
lū uinculū naturale, hoc eſt cōſenſus, l. ſtich[...]
turalis, ff. de ſolut. & l. cū āplius, §. is natura[...]
de re. iur. nō aūt ciuilis obligatio, quæ ex cō[...]
ne pacti, & cōuētionis, quā lex facit, oriri dic[...]
gitima, cū ibi not. ff. de pactis, & habetur in d[...]
hoc iure. hodie autem pactū nudū ratione p[...]
catur cōfirmari per ius canonicū, ut in d. c. 1.[...]
qualiter, per quam cōfirmationē obligatio[...]
prius ſolū naturalis dicebatur, eſt ciuilis eti[...]
quia legis, & canonis cōfirmatio ciuilem o[...]
nem producit d. l. legitima, & in d. l. ex hoc iu[...]
princeps etiam, & Imperator dicatur huic i[...]
nico ſubiectus, ut ſupra, & in c. nouit, de iudi[...]
tur ex his, quod ipſe ex ſuo contractu natura[...]
ciuiliter obligari dicetur, ueluti ad propoſi[...]
ſoleo inducere textum in dicto c. nouit, [...]

tur Aret.in d.c.1.de probatio. Tamē † ſucceſſor prin
cipis contractui ſui prędeceſſoris ſtare non tenetur,
nec ex illo efficaciter obligatur, quoniam cōtractus
principis in ſucceſſorem ſui principatus non tranſit,
cum ſucceſſor cauſam à ſuo prędeceſſore nō dicatur
habere, ex quo de nouo creatur per electionem vel
populi, vel ſupremi principis, à quo omnes aliæ di-
gnitates inferiores deriuant, ad tradita per Bald. &
alios in l.reſcripta. C.de precibus imper. offer. & ita
determinat Bal.in l.1.in prin.ff.de conſt prin. Præte-
rea ex quo princeps nō habet cauſam à prædeceſſo
re, ſed ſuccedit per viam non ſucceſſionis, ſed priua-
tionis, quia corruptio anteceſſoris eſt generatio ſuc
ceſſoris ex natura ordinis, & non creationis, ſicut in
ſimili legitur in c.dilecto extra de præben. ſequitur,
ꝙ ipſe anteceſſor ex ſuo cōtractu nō habet poteſtatē
obligādi ſuum ſucceſſorem argumento l. ſi quis do-
mū, §.1.ff.locati, & c.fi. ne pręla. vices ſuas, quia in ſe
gerē ſucceſſoris non pōt anteceſſor falcē immittere
c.2.de rebus eccl.non alien.in 6. & Archid.in c.alie-
nationes 12.q.2. ¶ Secundo † ex quo ꝯtractus huiuſ
modi eſt damnoſus iuribus ipſius principatus, ēt ip-
ſe princeps, qui contraxit illi ſtare non tenetur, & cō
trauenire poteſt, etiam ſi eſſet iuratus c.1. & ibi gl.de
in integr.reſtitut.in 6.habetur per Abb.in c.2. extra
de iureiu. & c.ſi quis preſbyterorum, ibique glo. &
doct.de rebus eccleſ.non alien. ¶ Tertio † à pari pro
cedunt quòd conceſſio, & diſpoſitio fuerit ab initio
præiudicialis, & grauis, vel ex poſt facto talis efficiat̄,
quoad effectū, vt quis huic diſpoſitioni ſtare non te-
neatur c. ſuggeſtum cum ibi not. extra de decimis,
ergo licet contractus, de quo agitur, ab initio nō fue
rit viſus præiudicialis, poſtea tamē talis apparuit, &
propterea debet poſſe per ſucceſſorem reſcindi argu
mēto c.fi.ne præl. vices ſuas cum ſimilibus. ¶ Quar
to multū pro hac opinione ſtringit tex.in l.1.§. ple-
runque, ff.ne quid in flum.pub.ibi pone enim grāde
damnū flumen ei dare ſolitū, pręcdia depopulari &c.
& ibi pleroſq; ſcio prorſus flumina auertiſſe, alueoſ-
que mutaſſe, dum prædiis ſuis conſulunt. ¶ Poſtre-
mo † optimè inſeruit text.in l.1. §. item ſciendum
verſ.cæterum, ff.de aqua plu.arcen. vbi ſi aqua decur
rens de loco ſuperiori ad locum inferiorem noceat
ædificio, aut oppido, vel ciuitati, vt arceatur, agi non
poteſt actione de aqua pluuia arcenda, ſed actione
negatoria ius non eſſe, ita enim aqua coerceri pote
rit, vt ibi. Et † dicunt Hoſtien. Ioan. Andr. Ant. Imo.
Abb. & alii in c.dilecti de maio. & obed. quòd cōtra-
ctus factos à principe non tenet, & reuocari poteſt,
qn̄ eſſet, vel inciperet † eſſet valde præiudicialis ſubdi
tis ipſius, ſed, vt ex aſſertione peritorū conſtat, dicit̄
in caſu, de quo agitur, magnū dānum ciuitati Ferra-
riæ, eiuſque Duci, ac ſubditis imminere, ergo &c.
¶ Quibus tamen nō aduerſantibus, contrarium eſſe
verius exiſtimo, ꝙ contractus celebratus ab Illuſtriſ-
ſimo domino Alphonſo tunc Duce Ferrariæ Her-
culem modernum Ducem ligare dicatur, nec valeat
occaſione prætenſæ læſionis allegatę reſcindi, quo-
9 niam † & ſi dici pōt, contractū principis non ligare
ſucceſſorem in principatu, vt ſupra, tamen quando
ipſe ſub nomine dignitatis, & ſuæ gētis, & pro bono
pacis, & concordiæ contrahit, tūc ex tali cōtractu ēt
ſucceſſores, & ſubditi obligantur, vt in l.conuētionū
cum gl.ff.de pactis, gl.not.in auth.de defenſ.ciuit.in
§.nulla, Bal.in terminis in d.l.digna vox in fi.verſ.C.
de legibus, Card.in conſi.147.incip.do.noſter Papa,
Moder.in capi.1.de prob. & cum hac opinione per-
tranſeunt Abb. Bal. Oldr. & alij, quos refert Deci.in
d.c.1.in 4.col. Secundo ligantur ſucceſſores in prin-
cipatu, quādo anteceſſor cōtraxit in pertinētibus ad
officiū, & conſuetudinē ſui principatus d.c.1.de pro-
batio.c.1.de feud.natu. & Bal.in l.1.ff.de conſt.princ.
in 1.lectura. Sed præfatus Dux Alphonſus ſub nomi
ne ſuæ dignitatis pro ſe, & ſucceſſoribus ſuis, ac no-
mine ſubditorum ſuorū in concernentibus ſuū offi-
cium, & illius cōſuetudinem, & principaliter pro bo
no pacis, & concordiæ ad cōmodum publicum tran
ſigendo contraxit cū dominis Bononienſibus, vt ex
procemio contractus, & inſtrumenti, & ex toto il-
lius tenore apparet, ergo ſucceſſor, & ſubditi huic
contractui ſtare tenētur, & cōtrauenire nō poſſunt.
Tertio quamuis cōtractus huiuſmodi tēpore ſuæ ce
lebrationis fuiſſet ſubditis ipſius Ducis pręiudicialis,
qđ negatur, vt dictū fuit, & ex ſerie inſtrumēti appa
ret, tamen ex quo ſubditi mediantibus eorum agen
tibus populum repræſentantibus conſenſerunt, ac
præſentes fuerunt, ſanè ipſi dicuntur ligati, & contra
ctui aduerſari non poſſunt Bal.in c.in generali ſi de
feu.fuer.contro. Abb.in c.humilis in 2.col.de maio.
& obed. & refert Fel.in d.c.1. col.4. in verſ.ſecundo
10 declarat extra de prob. Quarto † cōtractus principis
factus pro bono pacis, & cōcordiæ, qualis eſt hic, de
quo agitur, dicitur eſſe bonæ fidei, & hac de cā ſuc-
ceſſores, & ſubditi principis ad illius obſeruātiā ſunt
ligati, vt in c.1.§.ſi qs vero, & ibi Bal.de pace Conſt.
in vſu feu.c.nouit de iud. & c.1.de tregua, & pace: nā
tales cōtractus habent naturā bonę fidei, & in dubio
dolum excludunt, quia cum bona fides ſit dolo, &
fraudi contraria l.3 in fi.ff.pro ſocio, & l.bona fides,
ff.depo. diſcordiæ ſint ſedandæ, & remouēdæ l.cū pa
ter, §.dulciſſimis, ff de leg.2. & per cōtractum pacis,
& concordiæ remoueantur diſcordię, & inimicitię.
l.vnica in prin.C.de cad.tollen. ideò contractus au-
ctor pacis, & concordiæ, qualis fuit hic, de quo agi-
tur, debet eſſe perpetuus, & ligare ſucceſſores iuri-
bus præallegatis, & in l.antepenul.C. de excuſa.tut.
11 Item † cum huiuſmodi contractus dicatur bonę fi-
dei, & bonam fidem habere, multa in illo tacitè con
prehenduntur, quæ ſub verbis expreſſis nō cōprehē
derētur ad tradita per Spec.in tit.de loca.§.1.in fi.qđ
ſecus eſt in contractibus ſtricti iuris l.quicquid aſtrin
gendæ, ff.de ver.obl. & Spec.in tit. de ceſſ.actio. §.1.
circa fi. Quinto dubitatio illa, an princeps ex contra
ctu ſeu prędeceſſoris obligetur, ꝓcedit in principe,
hoc eſt in imperatore, & in alio non recognoſcente
ſuperiorē, quia ille eſt, qui lege ꝑdeceſſoris non liga-
tur d.l.princeps, & conſequenter nō pōt ciuiliter, &
ſic efficaciter obligari, vt habet̄ in d.c.1.de prob. Sed
alij domini inferiores, quales ſunt Duces, Comites,
Barones, & alij regulariter vt priuati efficaciter ex
contractu obligantur, præſertim contrahendo cum
alijs, qui ſui ſubditi nō eſſent, vt eſt de mēte Bar. Bal.
& aliorum in l.reſpublica C. ex quibus cauſis maio.
& Abb.in c.1.de in integrum reſti. per Io.An.in ad-
dit.ad Spe.in tit.de in integrum reſti.in 2.parte. Nec
12 aduerſatur, quòd † Dux, vel alius habens feudum à
principe, vel ab alio ſuperiore non poſſit rei feudali
ſeruitutē imponere cap.1. de inueſt. de re alien. fact.
in vſu feu. & ibi feudiſtæ, quia hoc verū eſſet, quādo
vaſallus corruptus pecunia, vel eius dolo, aut negli-
gētia paſſus eſſet ſeruitutem rei feudali imponi, ꝓut
in caſu ibi cōtingēti, ſecus ergo, ſi bona fide, & ex cā
iuſta, & vtili, & pro bono pacis, ac cōcordiæ argumē
to illius tex. iūctis ꝑmiſſis. Secūdo illud, qđ habetur ī
d.c.1. ꝓcedit, qn̄ ſolo facto in iuſto, ſeu cōtractu ſim
plici volūtario ſeruitus eſſet impoſita, vt ibi, nō aūt,
qn̄ vnà cū impoſitione ſeruitutis ab hoīe facta cōcur
reret ēt ſeruitus naturalis, vel legalis, vt ꝙ locus infe-
rior tenet̄ loco ſuperiori ſeruire, & aquas ſuas recipe
re, vt in l.1.§. denique, & in §.fi.cum l.ſeq.ff.de aqua

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

plu.arcen.nam loci natura, & uetuſtas inſpiciēda eſt,
13 nec in hoc caſu loquitur tex.in d.c.1.quia† fortior, &
potentior eſt hominis, & legis diſpoſitio unita, q̃ ſim
plex hominis.arg.tex.cum ibi no. in c.uerum.de cō
ditio.apposi.Bar.& alii in l.filiusfamilias.§.diui.ff.de
legat.1. & Paul. Caſt. in conſil.238.in 2. libr.Tertio
14 † diſpoſita in d.c.1. ꝙ ſeruitus rei feudali imponi nō
poſſit.procedunt quoad præiudicium domini feudi
tantum,ut quando feudum ad dominum deuoluere
tur,ut ibi habetur.Tex.ille igitur non aduerſatur, cū
de domini directi prȩiudicio nō agatur,nec ēt ſimus
in caſu,in quo feudum debeat ad dominum ſuū re-
15 uerti.¶Sexto† ſeruare contractus, qui dolo carent,
dicitur eſſe de iure diuino, Deus .n. promiſit Abraæ
ſeruare, & multiplicare ſemen ſuū in æternū,ut habe
tur Geneſ.cap.22.& in cantico Zachariæ dicitur, ꝙ
Deus ſeruare,ꝓmiſit iuſiurandū,qđ iurauit ad Abraā
patrem noſtrum. & in pſalmo, iurauit dominus, &
non pœnitebit eum.& iuxta illud,ea, quæ promittū
tur,opere adimpleātur,c.qualiter,de pactis. & illud,
quæ procedunt ex labiis meis non faciam irrita cap.
16 pſalmiſta.33.diſtin.& Deuteronom.c.23.Sed† ab iis,
quæ ſunt de iure diuino,principi etiam fas non eſt re
cedere,nec ſuper illis diſpenſare,ſed ea uſque ad ani-
mam, & ſanguinem cōfirmare debet. c. ſunt qdam.
25.q.1.& habetur per canoniſtas in c.1.de probat. er
go principi à contractibus, & promiſſis recedere lici
tum non erit.Et ſi ipſe princeps occaſione ſuperuē-
tis læſionis, & damni conuentis contrauenire uellet,
17 non poſſet,quoniam† ratione læſionis ex poſt facto
ſuperuenientis reuocantur ea,quæ conceſſa fuerunt
in priuilegiis, ut d. c. ſuggeſtum,de decimis.& argu.
not.in c.latorem.33.q.2.& in c.tempora.26.q.7.At
in contractibus ſolum attenditur tempus cōtractus,
an tunc læſio, & damnum interuenerit, non autem
expoſtfacto,ut habetur in l.2.C. de reſcinden.uendi.
& per canoniſtas in c.cum dilecti,per illum tex.& gl.
ibi de empt.& uend.& c.1.cum ibi not.extra de in in
18 tegrum reſti. Et† ideò non eſt licitum ſucceſſori in
principatu p̄textu alicuius enormis læſionis expoſt-
facto ſuperuenientis conuenta reuocare, nec ab illis
recedere,ut uoluit Bal.in c.1.per illum tex. de natu.
feudi, & in auth.omnes peregrini.C.communia. de
ſucceſſio.& in c.nouit.cum ibi no.extra.de iud.& ſo
let dicere Bal. ꝙ licet Deus ſubiecerit leges principa
tui, non tamen illi ſubiecit conuentiones, ut ꝑ eum
in d.l.princeps, & in d.c.1.de probat.& de natu.feu-
di, & in l.j.in prin.ff.de pactis.& in d.l.dignavox,ubi
Pau.de Caſt.poſt Cy.inquit, ꝙ ſi princeps contractū
cum ſubditis fecerit,debet illum ſeruare, ſicut tene-
19 tur quilibet alius priuatus, &† eodē iure tenetur ſuc-
ceſſor,in principatu, quando ſub nomine dignitatis
bona fide contraxit, quia tunc ipſam dignitatē, cu-
ius ipſe eſt adminiſtrator,dicitur afficere, & ad hoc
adducit doctrinam Bar. in l.oēs populi.ff. de iuſti. &
iure.& hæc uidetur crebrior,ac uerior opinio, ut at
teſtantur ſcribētes, & præcipue Mod. Siculi,q mul-
tos hoc idem tenentes allegant, & ibi ēt plene Areti.
& Fel.& ego quoq; legendo dicere ſoleo.d.c.1.de ꝓ-
bat.& de conſtit.¶Et ex p̄dictis apparent ſoluta illa,
quæ prima facie uidebantur aduerſari, & p̄ſertim id,
qđ primo loco fuit ex oppoſito cōſideratū,quoniam
ſucceſſor in principatu tenetur ſtare contractui cum
ſuo p̄deceſſore celebrato, ut multis modis fuit oſtē-
ſum.Siřiter ēt ſecundū, & tertiū motiuū ſublata fue-
runt,quoniam dānum, & læſio enormis dēt conſide
rari,an adfuerint tp̄e contractus celebrati,nō aūt ex
poſtfacto,ut ſupra.Nec refragatur ēt tex.in l.1.§.ple
runq;.ff.ne qd in flum.pub. Quia illi textui reſpōde-
20 tur ex eadēmet litera,ubi dicitur,ꝙ† licitū eſt ob dā-
num, & iniuriam,quod, & quā aqua fluminis
mutare alueū,ac curſum aquæ, dummodo ho
abſque iniuria, & graui damno uicinorum,
betur,at in caſu occurrenti mutatio aluei ma
læſione communitatis Bononiæ, & eius ciui
ret,igitur &c.Secundo reſpondetur,ꝙ non li
tare alueum,nec alterare curſum ſolitum aqu
do hoc fieret contra ius ſeruitutis, & cū dam
dii, cui ius aquæ ducendæ deberetur.l.impera
ff.de ſerui.ruſt.prædio.& l.refectionis.cum ibi
communia prȩdio.Non aduerſatur ēt tex.in d.
item ſciendum.ff de aqua plu.arcen.ubi perm
eſt habenti fundum, ſeu oppidū inferius agere
toria aduerſus habentem loca ſuperiora,ut arc
21 quam, ne damnū inferat,quia tex.ille loquitur
do nulla extaret ſeruitus impoſita,propter qu
aquæ ducendæ haberetur, nam tunc compe
gatoria,ut inſtit.de actio.in §.æque.& per to
ſi ſerui.uendi cum ubiq; not. At in caſu no
aquæ ducendæ in Padum acquiſitū fuit domi
nonienſibus, & ſic ipſis dicitur debita, & co
ſeruitus,ſeu ius hoc ducendi aquam,prout in
mento conuentionis continetur, ergo tex.
retorqueri. Quare ex præmiſſis cū ſententia
domini conſultoris perſiſto. Laus Deo.

S V M M AE.

1 *Alueus fluminis propter magnum damnum, quod flu*
mutari, & auerti poteſt.
Et quando num.17.& 22.
2 *Aquæ curſus impunè agrorum colendorum cauſa mut*
Et quando hoc ſit uerum, nu.23.
3 *In re ſua quilibet licitè facit id,quod ſibi prodeſt,etiam*
ceret, & quomodo, & nu.24. ubi id declaratur.
4 *Opus auctoritate principis,uel publica factum nec tolli p*
beri debet.
Et quomodo hoc ſit uerum,num.25.
5 *Idem in opere facto auctoritate legis,etiam ſi contra na*
& uetuſtatem factum eßet.
6 *Opus nouum, quo mediante aqua ſecundum naturalem c*
inferiora loca deriuet, impediri non poteſt, & nu.29.
claratur.
7 *Aqua,quòd ob loci naturā noceat,nemo conqueri pōt,*
8 *Opus manu factum,ut aquam fluminis arceat,ne agris*
non remouetur,etiam ſi illud uicinis noceat, & num.
hoc declaratur.
9 *Aquæ curſum deprimere,alleuare, & mutare domino,*
ſeruitutem licet:
Et quomodo hoc ſit uerum,num.31.
10 *Agri natura ſemper eſt ſeruanda, lege non extante;*
11 *Idem de uetuſtate in curſu aquæ non naturaliter, ſed op*
facto defluentis.
12 *Opus manu factum, per quod aqua cum damno accol*
fluit,ut tollatur, quæ actio competat.
13 *Fluminis curſus, & forma naturalis non poteſt opere m*
aliò auerti.
14 *Nec contra antiquam conſuetudinem cum alterius pr*
tari, nec alterari.
15 *Aquæ curſum,uel riuum,aut alueum deprimere, ſeu alle*
gis permiſſum eſt, quàm alueum mutare, & aquam
co ad alium diuertere.
16 *Sed non cum præiudicio habētiū ſeruitutē,aut prȩdia c*
18 *Riui curſum ſolitum, & conſuetum quando dominus f*
re poſſit.
19 *Principes,Reges, & Duces ſubiecti ſunt legi, & ratio*
quamuis lege poſitiua in ſuis territorijs ſoluti dican
20 *Seruitus ducendi, & deriuandi aquam per aliqua loca*
te acquiritur, & opus poſtea manu factum etiam
domini loci,per quod aquæductus, & deriuatio h
quo modo impediretur, tolli debet.
21 *Riuum, & aquam cum alterius præiudicio per alium l*
tere non licet.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN